

JustitiedepartementetEkobrottsmyndigheten,
Kronofogdemyndigheten,
Polismyndigheten, Skatteverket,
Tullverket, Åklagarmyndigheten

Uppdrag om förstärkt arbete för att öka återtagandet av brottsvinster

Regeringens beslut

Regeringen ger Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att utveckla och stärka arbetet med återtagande av brottsvinster.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna

- redovisa vilka åtgärder som planeras och vidtas utifrån aktuella reformer på området,
- redogöra för hur myndigheterna var för sig och gemensamt kan utveckla arbetssätt och arbetsformer så att återtagandet av brottsvinster kan öka,
- ta fram uppföljningsbara resultatindikatorer, däribland omfattningen av återtagna brottsvinster,
- beskriva hur det internationella samarbetet på myndighetsnivå kan utvecklas för att öka återtagandet av brottsvinster.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 31 mars 2025.

Polismyndigheten ska vara sammanhållande för genomförande och redovisning av uppdraget.

Närmare om uppdraget

Att bekämpa den organiserade brottsligheten är en av regeringens viktigaste prioriteringar. Ett led i det är att bekämpa det som utgör en grundläggande drivkraft för brottsligheten – möjligheten att göra ekonomiska vinster.

I regeringens nationella strategi mot organiserad brottslighet redogörs för ett antal mål i syfte att bekämpa och motverka den kriminella ekonomin. I strategin anger regeringen att brottsvinster i ökad utsträckning ska förebyggas eller återtats. Genom att tydligt och effektivt bekämpa möjligheterna att berika sig ekonomiskt genom kriminalitet kan samhället dels minska incitamenten att begå brott, dels motverka uppbyggnaden och förekomsten av brottsyndikat. Även kriminellas förmåga att rekrytera och inspirera unga minskar om deras ekonomiska förutsättningar försämras. Brottslighet ska helt enkelt aldrig löna sig, varken på kort eller lång sikt. Det kräver intensifierade åtgärder.

Arbetet med att återta brottsvinster handlar om att myndigheterna spårar, säkrar och slutligen förverkar tillgångar. Att tillgångarna förverkas innebär att de tillfaller staten. Även myndigheter som inte har en brottsbekämpande uppgift har en viktig roll i att bidra till arbetet, till exempel Kronofogdemyndigheten som visserligen inte har ansvar för att hantera brottsvinster, men som genom sin uppgift att hantera skulder kan upptäcka brottsvinster och då samverka med polisen. Europol uppskattar i en rapport att myndigheter inom EU tar mindre än två procent av förtjänsterna från den organiserade brottsligheten.¹ Det finns således anledning att stärka arbetet för att bekämpa den organiserade brottsligheten.

Regeringen fattade den 21 december 2023 beslut om lagrådsremissen En ny förverkandelagstiftning. De föreslagna lagändringarna syftar till att stärka den tillgångsinriktade brottsbekämpningen genom att öka möjligheterna till förverkande. Förslagen innebär att problematiken angrips på ett nytt sätt genom att myndigheterna även ska kunna förverka s.k. oförklarade tillgångar. En effektiv tillämpning av den föreslagna lagstiftningen förutsätter bl.a. att myndigheternas arbete organiseras på ett funktionellt sätt och att gedigen kompetens finns inom respektive myndighet. Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna därför i möjligaste mån redovisa vilka åtgärder som planeras

¹ *The Other Side of the Coin*, European Financial and Economic Crime Threat Assessment, Europol (2023)

och vidtas med anledning regeringens förslag om en ny förverkandelagstiftning.

Myndigheterna ska även redogöra för vilka eventuella åtgärder, i form av förändrade arbetssätt eller arbetsformer, som respektive myndighet behöver vidta för att säkerställa ett effektivt återtagande av brottsvinster. Häri ligger även att redovisa hur myndighetssamverkan, vid behov, kan utvecklas samt identifiera eventuella hinder som finns för en effektiv samverkan. Det handlar även om att myndigheterna ska redogöra för hur eventuella kunskapsbehov och utbildningsbehov kan tillgodoses, samt hur myndigheterna säkerställer att tillgångarna förvaltas på ett effektivt och rättssäkert sätt.

I uppdraget ingår också att säkerställa möjligheten att på ett tydligt sätt följa upp arbetet med återtagande av brottsvinster genom att ta fram lämpliga indikatorer för framtida rapportering och uppföljning, såväl för nationella syften som gentemot Europeiska unionen och andra internationella organ. Härvidlag ska kostnadseffektivitet eftersträvas.

Dagens brottslighet har många gånger en internationell dimension, det gäller inte minst den organiserade brottsligheten. Internationellt samarbete är därmed många gånger nödvändigt för att vinna framgång i det brottsbekämpande arbetet. I uppdraget ingår därför även att beskriva hur det internationella samarbetet på myndighetsnivå kan utvecklas för att stärka arbetet med att återta brottsvinster. Det handlar i första hand om samarbetet inom Europeiska unionen, t.ex. inom Europol och Eurojust, men även Interpol och andra typer av samarbeten och fora kan vara aktuella att nyttja i högre grad.

Det arbete och de åtgärder som myndigheterna redogör för inom ramen för uppdraget ska som utgångspunkt kunna genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Myndigheterna ska vid behov inhämta kunskap från andra relevanta myndigheter och aktörer, t.ex. Brottsförebyggande rådet, Säkerhetspolisen och privata aktörer. Myndigheterna ska även beakta det pågående nationella arbetet inom samverkan för Rättsväsendets digitalisering samt det slutliga resultatet av EU-kommissionens förslag till direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (COM(2022) 245).

Vidare bör beaktas tidigare regeringsuppdrag och rapporter inom området, bl.a. de myndighetsgemensamma lägesbilderna för organiserad brottslighet.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Carola Choi

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Finansdepartementet/SKA/S3
Brottsförebyggande rådet
Säkerhetspolisen